

AZ ÉJSZAKA UTOLSÓ VÉDENCE

VASA PAVKOVIĆ

Marguerite Duras nyomán

Az utam, az utunk Vajdaságon át vezetett. Este nyolc óra tájban indultunk Palicsról, amikor lassacskán alábbhagyott a hőség. Mögöttünk maradt a tó sötétzöld tükre, a magasba nyúló park, a rusztkus régi vendéglő. Áthajtottunk Szabadkán – a szemaforok közötti hosszadalmas és lassú haladással, majd egyszerre kitérült előttünk a síkság, a házak nélküli, csupasz mezők, a magas kukoricák, feketék, a reflektorfényben sötétzöldek, *a szeptember kiégetten találja majd őket*, erre gondoltam, míg a feleségem, akinek a nevét ritkán mondtam ki, a vezető melletti ülésen a térdére simuló kezemet fogta. Időnként megcsókolta a lapos fémflaska száját, majd nekem nyújtotta, előrehajolva, mosollyal a szája mindkét szegletében. Olyankor én is ittam egy rövid kortyot, s az arcommal az övéhez simulva, hozzá érintettem nedves felső ajkamat. Így autóztuk át annak a késő nyári éjszakának egy részét. Már nem is tudom, melyik évben volt, mert mindaz, ami később velem, az országgal, velem és a hazámmal történt, eltörölte a dátumokat. De nyár volt, késő nyár, s mellettem ült az autóban; időnként iszogatótt. Annak az évnek az elején ismerkedtem meg vele, valamilyen tudományos összejövetelel, az oktatásügyi dolgozók bálján találkoztunk. Ő szemelt ki engem, amikor hölgyválasz volt. Aztán meg én kértem fel őt a következő táncra. De az egy másik történet, nem kevésbé érdekes, mint ez.

Azt mondta, álljunk meg Kikindán, s hogy töltsük az éjszakát Kikindán, amelyről mellesleg Crnjanski azt állította, nem is létezik. Magam sem tudom, miért álltam rá. Úgy hiszem, éjfélre járt, amikor beálltunk a Narvik Szálló előtti parkolóba. A recepciónál, a pénztárcámat keresve, a könnyű nyári zakó bal zsebéből a táviratot áttettem a jobbra. A temetést délután öt órára tűzték ki, másnapra, vagy aznapra, attól függően, hogy éjjel *előtt*, illetve *után* értünk-e a Narvikba. A Narvik Szálló harmadik emeleti 317-es szobájában szeretkeztünk. Mihelyt lepakoltunk, zuhanyozni mentünk, majd ezt kora reggel megismételtük. Most már kitűnően, majdnem tökéletesen összehangolódtunk a szexben. Az utazás, a sürgöny – a megkívánása abban a szállodában világos és erőteljes volt. Akkor is kívántam, amíg sonkás rántottát reggeliztünk. Vágytam rá – tetszett, ahogy a villával apró darabokat nyes az aranszínű rántottából, s az ajkai közé helyezi. Presszókávét is ittunk, ott a szállodában. Miközben az üvegen át a főteret néztem, eszembe jutott, hogy az éjjel a parkolóban egy bagoly fogadott bennünket. Elszállt a fejünk felett, mint egy hírnök – valaminek a hírnöke –, s kissé távolabbról huhogott, amikor már a lombok és a kikindai tetők fölé emelkedett. Felkapaszkodtunk a szobába és levetköztünk, lefeküdtünk a szállodai ágyba, de egymás mellett feküdtünk, amíg elmondta, hogyan kellene folytatnunk az utat. Kívánt engem az én éjszakai védencem, kívánt akkor is, amíg kihajtottunk a parkolóból, s amíg áthaladtunk Kikindán, majd újból, a síkságon autózva, a zúgó szélben, nem gondolva semmire – sürgönyre, temetésre, aggok házára, ravatalozóra, semmire, ami rám várt. Időnként az ujjacskáival megnyomkodta a nyakamat, a tarkómat, magyarul mondva valamit, amit nem értettem. Az én védencem. Korán indultunk, jóformán nem is aludtunk, az úttest átforrósodott, már rezgett a hőség az aszfalt felett, bánáti porfészekken haladtunk át, piszkos, szinte teljesen kiszáradt csatornák felett, apró hidakon, amelyeken fekete vasrudakból volt a korlát.

Ez soha többé nem ismétlődött meg az életemben. Ez a várakozás és ez a megismételt alámerülés. Ez a felismerés, hogy milyen formái vannak a szenvedélynek – a sajátoména, ennek a nőének, az enyémenek, az asszonyénak, akit úgyszólván istenítettem, attól a pillanattól, az év elejétől kezdve, amikor odajött hozzám, a tanügyiek bálján, s azt mondta: *Szabad*, így, kérdőjel nélkül, egyszerűen csak megállapítva rólam. Ez a

várakozás és ez az elvárás már bennünk volt azon a napon is, amikor a síkságon keresztül utaztunk délre: silók mellett, a vasút mentén, később a vidéken át, az emberek mellett. A cserjések és akácligetek melletti félelmen át. Földek mellett, amelyeken kukoricaszár kélet, vagy sivár tarlók mentén. A síkság égboltozata alatt. Délben a Császár-tónál találtuk magunkat, letértünk az útról, s megálltunk a motel faházikója előtti parkolóban. Rettenetes hőség volt, árnyékot kerestünk, s meghúzódtunk benne, egy fekete jegenye alatt feküdtünk a fűvön, a kezén hangya futott végig. Megint szeretkeztünk, ott, a szélesen elterülő, szürke szoknyáján. Többé már nem beszéltünk. Szürcsöltük egymás ajkát. Könyörtelenül véresre harapott, és éreztem, ahogy zsi bogva megdagad az ajkam. Pofon csaptam, hátradobta magát, és átkarolt a lábaival, hunyorított, majd tágra nyílt szemmel nézett a szemembe, szívott, szívott magába. Éreztem az ütések és karistolások minden nyomát. Reszketünk, amikor összeért a testünk. Később felálltunk, s a töltésen elmentünk a fából épült motelig. A betonlépcsőkön leereszkedtünk az étteremig. A falon egy óriási aranyfekete, pikkely nélküli ponty csillogott. A pincér bajusza a válláig csüngött. Az asztalnál csókolóztunk, szégyenérzet nélkül csókoltam, valamiféle súlyos bánattal. A halászlé méreg erős volt, vörös, akár a vér. Szürcsöltem, s ő is szürcsölte a paprikás kását, a pontydarabok szétfőttek és zsírosak voltak, nyeltem őket, akár a disznó, rágás nélkül. Forró, paprikás szájjal csókoltuk egymást. Fizetünk, és kimentünk a motel elé. Mielőtt beszálltunk volna az autójába, a távoli halastavak felé mutatott, mozdulatlanul kélettek – kék tükrök. A levegő megállt, nem volt szél, a felhők élettelenül, holtan csüngtek a magas égről.

Elvitt az aggok házáig. Az ajtóban feketébe öltözött tisztelendő nővér várt rám. A megboldogult a kápolnában van, a városi régi temetőben. Kettes számú kápolna, mondta. Az én éjszakai védencem elvitt oda. Kiléptem a világos napba, s bementem a temetőbe. A hámló falú, enyhén megdőlt tetejű kápolna ott volt, nem messze a kaputól. Bementem. A ravatal melletti kis padon csak egy feketébe öltözött anyóka üldögélt. Soha azelőtt nem láttam. Anyámat is alig ismertem fel. Kisebb lett, összetöpörödött. Az anyám. Homlokon csókoltam. Az anyámat, a saját anyámat. Az anyóka könnyezett. Leereszkedtem a kis padra, a szerelmem az ajtóban állt, és az árnyéka védett engem a hőségtől. Később

még néhány öregasszony és egy öregember jött. *Nagyon szerette magát*, mondta nekem.

Később megjött a bátyám is. Németországból érkezett haza, egész éjjel vezetett, azt mondja, alig ért ide élve. Nem válaszoltam neki. Nem éreztem bánatot. Nem sajnáltam sem az anyámat, sem a bátyámat. Kimentem a kápolnából, és átöleltem a szeretőmet, az asszonyomat, nem is tudom, most minek nevezem. Utána megjöttek a sírásók is. Rátették a koporsóra a fedelet. Valaki valamilyen hosszú csavarokat forgatott. Azt hiszem, műanyagból voltak. Utána egy háromkerekű kiskocsin elvitték a koporsót a sírhoz, a temető sarkába. Anyámat apám sírjába temették. A bátyám megkérdezte, hol fogok aludni. Azt mondtam neki – *a feleségemnél*. Másnap az ügyvédnél az egész örökséget a bátyám gyermekeire írtam.

A városi parkban várt rám. Cigarettazott. Átkaroltam, s a sűrű alkonyatban lépkedtünk a kicsiny tetőlakása felé, amely tele van aranykeretes apró grafikákkal.

A padlásszoba ablakából látni a folyót, a Temest. Néhány napot itt töltöttünk. Kikapcsolt telefon mellett. Minden tojást megettünk a hűtőszekrényből. Estéknént elmentünk valamelyik városi kertvendéglőbe, és jéghideg sört ittunk. Csevapcsicsát ettünk vöröshagymával. Vettünk egy üveg borpárlatot, s később éjfél utánig megittuk a kis tetőlakásában. Egyszer egy egész éjszakát a folyón töltöttünk egy tutajon, ahol az ő régi, diákkori társaságával ittuk le magunkat. Keveset beszélünk, mint-ha féltünk volna a szavaktól. Olykor sírt. Siettünk, hogy minél szenvedélyesebben szeretkezzünk. Valamelyik érzékünk azt súgta, hogy ezek a napok nem fognak megisméltódni, sem az ő életében, sem az enyém-ben, de a közös életünkben sem. Nem kételkedtünk a dolgok ilyen menetének bizonyosságában. Egyáltalán nem. Úgy tűnt nekem, hogy többé már nem is tudunk mást, csak szeretkezni, egymáshoz tartozni. Ez a szerelmi örület decemberig eltartott. Még azután is, hogy elkezdtem dolgozni, s amikor ő is folytatta a „praxisát”. Sokkal fiatalabb volt nálam, s ezt soha nem fogom neki megtéríteni. Annak a télnek a végén, amikor kinyíltak az első kankalinok – ez az örület normális szerelmi történetté alakult át. Sokkal később, ősszel megírtam a *Hipnotisan (Megbűvölt)* című könyvem.

KARTAG Nándor fordítása